

Vordingborg Kommune
Valdemarsgade 43
4760 Vordingborg

28. marts 2021

Høringssvar: Spildevandsplan 2021-2032

Vordingborg Kommunes udkast til Spildevandsplan 2021-2032 kan i bedste fald kaldes en strategi, men berettiger ikke til betegnelsen "plan", for den indeholder hverken planlægning eller et tilhørende budget, der kan gøre det muligt for borgere og politikere at vurdere om "planens" finansieringen er realistisk. Den repræsenterer tilsyneladende en samling dårligt koordinerede ønsker fra kommunens administration og relevante udvalg ud fra en forventning om, at borgernes lommer er udtømmelige og uden en vurdering af hvad det vil kræve af kommunens likviditet at støtte de borgere, der ikke har mulighed for at finansiere de påbudte investeringer. Danmark har i forvejen en af verdens allerhøjeste vandpriser og med de skitserede tiltag er der risiko for at vandpriserne bliver så høje, at de modvirker kommunens ambitioner om tilflytning og vækst.

Timingen er uforståelig i kraft af at de overordnede Vandområdeplaner 2021-27 endnu ikke er færdigredigerede og at risikovurderingen af de for kommunen vigtige kystnære områder endnu ikke er afsluttet.

Fagligt præsenterer "planen" et sort kapitel i kommunens grønne og blå ambitioner, der er grundlag for vækst, og international er den ude af trit med den Grønne Pagt (Green Deal) som EU's medlemslande indgik i December 2019 og som er udmøntet EU's forsknings- og innovationsprogram Horizon Europe for 2021-2027.

Den Grønne Pagt har naturligvis klima neutralitet i 2050 som overordnet mål, men blandt de vigtige delmål er at bevare og genskabe biodiversiteten ved at indtænke **grønne natur-baserede løsninger** i alle sektorer, at tænke i **cirkulær økonomi** og i højere grad at **inddrage befolkningen** i løsninger og beslutninger.

Dette er i fuld overensstemmelse med Miljø- og Fødevarerministeriets høringsnotat vedrørende vandområdeplanerne 2021-2027 - "Vandområdeindsatsen bør ikke alene fokusere på at fjerne kvælstof, men bør samtænkes med klimasikring, biodiversitet, øget naturindhold i vandløb og ådale samt rekreative aktiviteter".

Udkast til spildevandsplan indeholder ingen af disse emner og Vordingborg Kommune vil derfor sakke længere og længere bagud i forhold til teknologi- og samfundsudviklingen i det kommende årti, hvis der ikke sker væsentlige ændringer af Spildevandsplanen!

Som minimum må borgerne kræve, at ethvert tiltag er fakta-baseret og at der laves samfunds- og klima-økonomiske analyser, der sikrer at klimamålene og det overordnede proportionalitets-princip overholdes. Spildevandsplanen indeholder ingen fakta og kommunens Administration har i de forløbne 5 år på intet tidspunkt fremlagt fakta, der f.eks. berettigede påbud om rensning af husspildevand, eller vurderinger af om eller hvor meget

de planlagte tiltag vil bidrage til at opfylde de stillede miljømål. Det vil være ekstremt negativt for borgernes støtte, hvis denne holdning ikke ændres.

Vi anslår at optimal anvendelse af natur-baserede løsninger til rensning af drænvand fra landbrugsområder og husspildevand udledt til markdræn kan spare kommunens borgere for investeringer i omegnen af 100 millioner kroner og erstatte uproduktiv kommunal administration med fagligt meningsfuldt arbejde svarende til mindst 5 årsværk. Dertil skal lægges besparelser på årlige driftsudgifter i størrelsen 3 millioner kroner og kommunal administration svarende til 1 ½ årsværk.

Hertil kommer der afledte udgifter, i form af afløbsafgifter til Vordingborg Forsyning og øget kommunal sagsbehandling, der vil medføre krav om styrkelse af administrationens bemanning til rutinemæssigt arbejde.

Oveni er der flere slet skjulte dagsordener, herunder kloakering der skal skaffe større indtægter til Vordingborg Forsyning og behov for øget sagsbehandling, der vil medføre krav om styrkelse af administrationens bemanning til rutinemæssigt arbejde.

Et af de mest kritiske aspekter er forslaget om tvangskloakering af 140 ejendomme langs sydsiden af Stege Nor, sløjfning af Oddermose renseanlæg og indpumpning af dets spildevand til Stege. Det er et tydeligt og slet skjult forsøg på at understøtte arbejde, der på borgernes bekostning skal fremme mulighederne for at etablere Hjelm Bugt Feriecenter ved at anlægge en hovedledning langs Søndersognsvej og Lindegårdsvej, hvilket vil kræve omfattende vejarbejde, som hurtigt kan få karakter af udvidelse og opgradering af vejene. Normalt fravælges kloakering i det åbne land fordi de ekstreme omkostninger til lange hovedkloaker er i strid med proportionalitets-princippet, der også gælder kommunalt og statsligt arbejde.

For de kystnære områder er det værd at bemærke, at der endnu ikke foreligger konkrete risikovurderinger som del af Vandområde planen for Sjælland og at der i stedet henvises til at det er Natura 2000 områder, som berettiger bag generelle krav om reduktion af belastningerne med kvælstof og fosfor.

1 NATUR-BASEREDE LØSNINGER

1.1 Overfladevand

Klimaet vender vi tilbage til, da det lokalt er meget væsentligt, at spildevandsplanen hverken omtaler eller forsøger at udnytte potentialet i de mulige grønne natur-baserede løsninger og i flere tilfælde direkte modarbejder, at disse kan anvendes eller at deres maksimale potentiale udnyttes.

I Danmark har vi tre niveauer af natur-baserede løsninger:

1. Nedsivnings-, rodzone og pileanlæg for enkelte hustande og mindre samfund
2. Mini-vådområder til at opfange udledninger fra markdræn indenfor et del-opland, herunder husspildevand der udledes til markdræn

3. Udtagning af lavbundslande der kan udformes så de tilbageholder organisk stof, kvælstof og fosfor fra hele lavbundsområdet opland.

Alle disse anlæg fremmer biodiversitet og leverer andre økosystem-tjenester (se tabel).

Alle disse anlæg inddrager befolkningen.

Mini-vådområder finansieres til og med 2021 af EU og udtagning af lavbundsland vil fremover modtage store tilskud fra både staten og EU.

Effekter/Økosystem tjenester – genskabelse af vådområder på landbrugslande	Korttidseffekt – øjeblikkelig effekt (før/efter)	Langtids effekter
N fjernelse	+++	+++
P tilbageholdelse	+/- (+++)*	++ (+++)*
Kulstofakkumulering (CO ₂)	++	+++
Biodiversitet	+	+++
Afvanding og klima tilpasning – oversvømmelse	+++	+++
Spredningskorridorer	+	++
Biomasse	+++	+
Fritidsaktiviteter & natur	++	+++

* P sedimentation ved naturlige oversvømmelsehændelser Kilde: Hoffman, 2019. Erfaringer og fakta om virkemidler: Vådområder

Omkring Stege Nor har flere landmænd ydret interesse i at anlægge mini-vådområder, der som bekendt vil modtage drænvand både fra marker og fra husspildevand der udledes til markdræn.

I stedet for at fremme disse og andre natur-baserede, natur- og klimavenlige løsninger vil spildevandsplanen tvangskloakere alle husstande og derved fjerne borgernes incitament til at deltage i og bidrage til forbedring af vandmiljøet.

Langs Tubæk Å har Administrationen identificeret 77 ha potentielle lavbundslande, der ville være i stand til at binde organisk stof, kvælstof og fosfor fra alle ejendomme i åens opland til en pris på 10%-15% af udgifterne ved anlæg af mini-renselanlæg. "Å slyng dig" projektet umiddelbart opstrøms for Præstø vil yderligere optimere renseseffekten.

For Præstø Renselanlæg er det iøjnefaldende at det planlægges at vurdere muligheden for etablering af en udløbsledning. Det er en direkte indikation af at renselanlægget bidrager væsentligt til forurening af Præstø Fjord og en tilbagevenden til tiden før 1985, hvor lange udløbsledninger blev brugt til at lade "havet slette alle spor", en praksis der heldigvis er forladt alle andre steder i Danmark. Som borgere må vi forvente, at spildevandsrensningen optimeres, så udlederkravene kan overholdes og at den faktiske udledning er væsentlig under kravene.

På Møn er der for år tilbage udarbejdet et projekt for reetablering af Askeby Sø, der af ukendte grunde er skjult for offentligheden under betegnelsen Dyndshave Enge, et lille ubetydeligt vådområde opstrøms for Røddinge Sø eller Askeby Sø, som området lokalt er kendt under. Dette vådområde vil bl.a. kunne tilbageholde organisk stof, kvælstof og fosfor fra de ejendomme der ligger opstrøms for vådområdet og sammen med allerede anlagte pileanlæg langs den nedre del af området bevare den gode miljøtilstand af Stege Bugt og Bøgestrømmen.

1.2 Grundvand

Det er forståeligt at Spildevandsplanen lægger op til bedre beskyttelse af grundvandet, men det er ikke acceptabelt at tilsidesætte nationale retningslinjer for at gennemtvinge de mest omkostningsmæssige løsninger i form af mini-renselanlæg og at gennemtvinge en konkret teknologi kan endda være ulovligt¹.

Hensynet til beskyttelsen af grundvandet er ikke konsekvent. På den enkelte ejendom må regnvand fra bly-, zink-, kobber- og tjærepap-belagte tage og tagrender ikke nedsives. Til gengæld fremhæves nedsivning fra regnvandsbassiner med f. eks. separeret regnvand fra byer og landsbyer som en væsentlig kilde til at øge genopfyldning af grundvandet uanset, at dette vand består af afløb fra asfalterede veje og utvivlsomt vil inkludere vand fra mange af de ovennævnte typer tage og tagrender. Såfremt der er videnskabeligt belæg for disse restriktioner bedes de oplyst og overholdt.

Yderligere inkonsekvens udgøres af, at kortet over potentialet for nedsivning viser, at der i Vordingborg Kommune ikke findes områder der er egnede til nedsivning og at mere end 60% af arealet enten er direkte eller formentlig uegnet. Geologisk er der ikke videnskabeligt belæg for at benytte ler som fysisk barriere for nedsivning, og desuden er størstedelen af lerlagene i Vordingborg Kommune i spektret sandholdigt ler til lerholdigt sand.

En tilhørende problemstilling er, at vi i Danmark indenfor de seneste 15-20 år har nedsat vores vandforbrug fra 155 liter per person per døgn til 103 liter per person per døgn og samtidig oplevet en stigning af årsnedbøren fra 750 mm/år til 825 mm/år. Problemet i Danmark er derfor ikke længere mangel på grundvand, men de risici som et stigende grundvandsspejl udgør ved vandmætning af de øvre jordlag og deraf følgende forstærkning af oversvømmelser og dårlig stabilitet af den vandmættede jord, der vanskeliggør dyrkning af landbrugsjord.

2 KLIMA

Klima omfatter både tilpasning til klimaændringer og reduktion af klimapåvirkninger.

2.1 Klimatilpasning

Separation af spildevand og regnvand og LAR løsninger er afgørende for reduktion af fremmed vand i kloaksystemerne, men som nævnt ovenfor ikke muligt på stor skala hvis det separerede vand skal nedsives via regnvandsbassiner.

---

¹ Bemærkning til Miljøbeskyttelsesloven 1991

Der er ikke taget stilling til kvaliteten af det separerede regnvand der i stigende mængde vil blive udledt vandløb, søer og kystnære havområder, selvom det i øjeblikket har stor bevågenhed i vandsektoren med krav til og igangværende forsøg med rensning.

2.2 Klimapåvirkninger

I udkast til Spildevandsplan er hensyn til klimaet begrænset til, at den biogas der udvikles ved spildevandsrensning i Stege og Vordingborg benyttes til opvarmning af anlæggenes bygninger, og i at evt. overskud herfra, i Vordingborgs benyttes til fjernvarme.

Det er en god begyndelse, men uambitiøst i betragtning af, at adskillige renselanlæg i Danmark er energineutrale, dvs. producerer lige så meget energi som renselanlægget selv bruger, inkl. pumpning, omrøring, beluftning, afvanding af slam og opvarmning af bygninger. Marselisborg renselanlæg havde i 2020 den uofficielle Danmarksrekord med produktion af 167% mere energi end renselanlægget selv brugte.

Værre er det, at der ingen omtale er af de klimabelastninger, som kloakering og central spildevandsrensning medfører, f.eks.:

- Udvikling af biogas ved rensning af spildevand
- Pumpning af spildevand over lange afstande og tilhørende kloakering
- Vejtransport af slam mellem og fra renselanlæggene.

Rensning af spildevand fører til udvikling af biogas, en blanding af svovlbrinte der lugter og metan, der er en 30-40 gange kraftigere klimagas/drivhusgas end CO₂. På renselanlæggene fører rensningen også til udvikling af lattergas, godt nok i små mængder, men til gengæld er det en 80 gange kraftigere drivhusgas end CO₂. Som et kuriosum kan nævnes, at i Kina's landområder hedder det derfor ikke en bundfældningstank, men en biogas tank, hvis gasproduktion anvendes i husholdningen til opvarmning og madlavning og dermed mindsker skovhugst i lokalområder – altså dobbelt klimabeskyttelse.

Pumpning af spildevand er både omkostningstungt, energikrævende og risikabelt. Kloakering udgør typisk 60% af omkostningerne ved spildevandsrensning og sandsynligvis mere end 70% ved anlæg med store og lange transportledninger. Pumpning af spildevand på de mere end 300 pumpestationer fordelt på 870 km hovedledninger kræver store mængder energi og det vil vare adskillige år inden Danmark er selvforsynende med grøn energi. Spildevand afgiver som nævnt biogas, hvilket kræver, at der installeres sensorer i pumpebrøndene for at sikre arbejdsmiljøet.

Udfasningen af små renselanlæg er næppe lige så samfundsøkonomisk rentabelt, som det var for ti år siden. Det skyldes parallel udvikling af sensorer og bredbåndsforbindelser til fjernstyring af anlæggene. Vandværker kan i dag overvåges og styres fra en mobiltelefon, f.eks. Ulvshale, Faxe og Solrød Vandværker. Denne teknologi kan umiddelbart overføres til renselanlæg, hvis der kommer efterspørgsel og vil sandsynligvis blive støttet finansielt af MUDP eller andre af Innovationsfondens miljøprogrammer.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Skov Andersen'. The signature is written in a cursive style with a large initial 'L'.

Landsbyforums Spildevandsudvalg
v/ Lars Skov Andersen
Lerbækvej 12
4792 Askeby

Cc Jørn Rasmussen
Mogens Henning Wiren Bengtson
Ole Gunnar Pedersen